

На основу чл. 25. СТАТУТА, Скупштина **Демократске партије Македонаца – Демократска партија на македонците**, на седници одржаној дана 29. јануара 2023. године у Панчеву, усвојила је

ПРОГРАМ

ДЕМОКРАТСКЕ ПАРТИЈЕ МАКЕДОНАЦА

Демократске партије Македонаца – Демократска партија на македонците (у даљем тексту ДПМ) је политичка странка у којој се остварују и заступају интереси Македонаца у Србији као и других народа, на начелима наведеним у Програму ДПМ, у складу са важећим законским прописима.

ПРОГРАМСКИ ЦИЉЕВИ

Своје програмско деловање ДПМ остварује политичким деловањем за реализацију следећих програмских циљева:

- очување, заштита и унапређење индивидуалних и колективних права Македонаца у Србији;
- заступање и представљање интереса припадника Македонаца у Србији и свих грађана наше земље;
- очување свести о националној припадности и слободно исказивање својих националних опредељења;
- трајна опредељеност за националне вредности и интересе македонске националне мањине кроз универзалне, цивилизацијске, демократске, грађанске и људске вредности;
- делотворно учешће Македонаца у јавном животу;
- сарадња са матичном државом, а посебно са институцијама из просветно – културне делатности;
- јачање сарадње и разумевања између Македонаца и Срба;
- добре односе Северне Македоније и Србије;
- повезивање локалних самоуправа из Србије са локалним самоуправама из Северне Македоније;
- равноправност свих грађана без обзира на националну, верску и сваку другу припадност;
- доследна борба за демократизацију друштвеног и политичког живота;
- афирмација толеранције, антифашизма и борба против деструкције сваке врсте;
- посебна друштвена брига о деци и младима, старим особама и женама;
- афирмација равноправности полова;
- заштита и унапређење положаја породице;
- побољшање положаја особа са инвалидитетом;
- унапређење здравства и социјалне заштите;
- значајније место у друштву за науку, образовање, културу и спорт;
- економија;
- заштита и очување животне средине.

У остварењу програмских начела и циљева, ДПМ се користи демократским и ненасилним парламентарним и ванпарламентарним средствима, не прихватајући недемократске, тоталитарне или друге насилне методе.

НАЧИН ДЕЛОВАЊА

ДПМ ће се за остваривање Програма служити искључиво демократским средствима. У фокусу политичког рада и деловања ДПМ ће јавно заступање интереса и потреба Македонаца и важних интереса целокупног друштва. ДПМ ће свој Програм реализовати придобијањем бирача, ширењем коалиционих могућности и радом у органима власти. ДПМ ће се за остваривање својих циљева борити дијалогом, договором и принципијелним компромисима са политичким представницима грађана и других народа.

МАКЕДОНСКИ НАРОД У СРБИЈИ

ДПМ заступа став да македонски народ заједно са другим националним заједницама и народима своје националне и све друге интересе у потпуности остварује у самосталној, сувереној и међународно признатој држави Републици Србији. Припадници македонског народа су у бројним историјским приликама исказали приврженост демократској Србији и заједништво са српским народом. ДПМ је трајно опредељена за националне вредности и интересе македонске националне мањине кроз универзалне, цивилизацијске, демократске, грађанске и људске вредности;

НАЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА

ДПМ ће се залагати за развој Србије у правцу државе грађана, тј. државе која ће се темељити на владавини права, политичкој и правној једнакости свих својих грађана, без обзира на њихову националну, верску, расну, старосну, полну или другу припадност. ДПМ се бори за равноправност македонског народа у Србији и његову пуну афирмацију националног идентитета, уз гарантовање и уважавање права другим националним заједницама. То подразумева и адекватну и делотворно учешће Македонаца у јавном животу Србије.

ДПМ сматра да је за очување националног идентитета Македонаца у Србији од веома важног значаја и сарадња са матичном државом, а посебно са институцијама из просветно-културне делатности. Такође, добри односи Северне Македоније и Србије су од виталног интереса за македонску националну мањину у Србији. ДПМ потенцира на што ближим везама Северне Македоније и Србије, имајући у виду повезаност, заједничка историјска искуства и бројност Македонаца у Србији, а пре свега у економској, културној, просветној, здравственој и другом сферама од интереса за наше две пријатељске државе.

ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА

ДПМ ће се залагати за заштиту права и слобода појединаца, слободу јавног изражавања, право на слободу деловања, личну сигурност, штити ћемо достојанство сваког човека, а поготово достојанство припадника македонског народа. Залагаћемо се за слободу изражавања националне припадности, за слободу и сигурност јавног културног и политичког наступања, организовања и окупљања, за право неповредивости личне имовине и сва остала права и слободе дефинисане у одговарајућим светским и европским документима. ДПМ ће се залагати да Македонци и Македонке, имају право на афирмацију и изражавање своје националне посебности, културе и заштиту своје аутентичности. ДПМ ће се залагати за адекватну заступљеност Македонаца и свих мањинских народа у оним институцијама система у којима могу тражити и остварити своја права у складу са свим међународним стандардима.

ДЕМОКРАТСКА ВЛАСТ

М се залаже за демократски изабрану власт, парламентарну демократију и доследну поделу власти на законодавну, извршну и судску, са међусобном равнотежом и контролом. Власт мора да се врши у име и у интересу грађана. Представничка власт мора да унапреди комуникацију са јавношћу и да доследније изражава њихову вољу и потребе. Залажемо се за доследно спровођење уставно загарантованих права о аутентичном представљању мањинских народа и других мањинских националних заједница у Народној скупштини Републике Србије и скупштинама локалних самоуправа. Компетентна, рационална и ефикасна јавна управа је од изузетне важности за грађане. Нужно је обезбедити сразмерно учешће припадника свих народа и мањина који живе у Србији у органима и службама јавне власти и тако омогућити њихов делотворни утицај на процес одлучивања.

ОБРАЗОВАЊЕ

ДПМ ће се залагати да свако има једнако право и услове на бесплатно образовање, које треба да је подједнако доступно свакоме према његовим способностима и жељама, и које неће бити умањене његовим социјално-економским положајем. ДПМ ће инсистирати да се у школским наставним програмима, у срединама где је знатан број македонског становништва, остави простор и планирају садржаји који би били интересантни за македонску популацију. ДПМ ће се такође залагати за адекватну кадровску заступљеност свих народа у Србији у њеном образовном систему и увек ће се залагати за повећање средстава за образовање на свим нивоима у бруто друштвеном производу Србије.

ЗДРАВСТВО

ДПМ ће се залагати за унапређење постојећег система превентивне здравствене заштите у Србији. Грађани имају право на основну превентивну здравствену заштиту и право на медицински третман без обзира на економски и социјални положај, без дискриминације и под једнаким условима. ДПМ ће се залагати за бесплатну и загарантирану здравствену заштиту, али подржава и отварање приватних клиника и других видова приватне лекарске праксе али не на штету јавних здравствених установа. ДПМ ће посебно инсистирати на укупном побољшању услова рада и повећање зарада здравствених радника.

ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Дубоко уверени да српско друштво треба да води рачуна о специфичностима сваког дела своје популације залагаћемо се за равноправан и недискриминаторски однос према особама са инвалидитетом. Само оно друштво у коме сви имају право на своју потрагу за срећом се може сматрати истински просперитетним. У складу са тим залагаћемо се за спровођење закона који ће у потпуности укључити особе са инвалидитетом у социјални и економски миље наше државе. ДПМ ће инсистирати на унапређивању логистичко-техничких услова за образовање и запошљавање особа са инвалидитетом, као и на поштовању нормативног оквира који ће омогућити несметан приступ, посебно јавним установама, популацији особа са инвалидитетом.

Особе са инвалидитетом су саставни део нашег друштва, популација којој припадају сва људска права, и у том смислу морају бити у потпуности укључене у све друштвене процесе, како би се истински могле звати грађанкама и грађанима Србије.

ПОРОДИЦА И ЗАШТИТА ЖЕНЕ

посебан значај придаје очувању породице као језгра моралних и етичких вредности и значајнијег фактора у васпитању човека. Држимо да је јака и стабилна породица темељ јаке и стабилне заједнице. Залажемо се да држава материјално помаже породице које подижу децу и, посебно, младе брачне парове у погледу решавања стамбених питања. Ово је један од предуслова повећања наталитета и афирмације породице.

ДПМ ће се снажно залагати за равноправни удео жена у свим сегментима живота, односно за апсолутну равнотежу међу половима. Залажемо се за посебну заштиту жена, мајки које су одгојиле троје и више деце и којима се требају омогућити квалитетна здравствена заштита, дејчи додаци, признање радног стажа и могућност остваривања пензија.

ДЕЦА И ОМЛАДИНА

ДПМ сматра да посебну пажњу треба посветити деци и омладини. Посебно ћемо се залагати за обезбеђивање услова за здрав одгој школске деце и омладине, као и државно стипендирање надарених ученика и студената. Сматрамо да је веома важно укључивање у спортска друштва и удружења, која морају бити субвенционисана из државних и општинских фондова. Залагаћемо се и да се надареним младим људима који то желе, кроз државно стипендирање, омогући школовање на престижним образовним установама у иностранству, а да стечена знања користе у Србији, и да овде добијају запослење, те да се заустави њихово досадашње иселјавање.

ПЕНЗИОНЕРИ

ДПМ ће инсистирати на већој бризи за пензионере и континуирано унапређивање њиховог положаја у друштву. Најчешћи облици дискриминације старијих особа у Србији су непружање адекватне здравствене услуге. Однос према старијима и проблеми старијих далеко су озбиљнији и захтевају мобилизацију читавог друштва, које и само постаје све старије. Недопустива је и дубоко непоштена атмосфера која се покушава створити – да су пензионери терет који толеришемо због наше хуманости. ДПМ се залаже за повећање социјалне заштите за пензионере и да њихова примања континуирано усклађујемо са укупним растом зарада, јер сматрамо да ако се сви заједно не потрудимо да се установи механизам солидарности, промени свест и однос према старијима чека нас суморна будућност.

ЕКОНОМИЈА

Грађење ефикасног и праведног друштва подразумева адекватнију улогу државе у економији, која неће бити замена за тржиште већ механизам за подстицање привредног раста и развоја и истицање социјалне и хумане димензије. За ДПМ је јака држава неопходан предуслов за отклањање несавршености тржишта, које може бити склоно девијацијама а чији резултат је богаћење једних на рачун већине осталих. Борба за социјалну правду и боље животе људи у промењеним околностима се не води коришћењем старих државних инструмената, већ новом социјалном државом, која је више партнер, а мање управник. Таква држава се не бави искључиво последицама, већ брине унапред и труди се да их спречи.

КУЛТУРА

ДПМ се залаже за афирмацију истинских културних вредности као битног друштвеног садржаја и значајну помоћ државе културним институцијама и ствараоцима. ДПМ ће се залагати за заштиту и развој аутохтоне културе Македонки и Македонаца ради очувања њиховог националног бића на територији Србије. ДПМ ће се залагати за јачање постојећих и стварање нових македонских

дних институција, као и за максималну могућу сарадњу са својом матичном домовином у области друштвеног живота.

ЕКОЛОГИЈА

Подржавамо развој еколошке културе и унапређење свести о потреби веће примене еколошких мера и активности за заштиту човекове околине и очувања здраве животне средине. Чланови ДПМ ће у својој средини бити активни учесници еколошког покрета и подржати његове акције и настојања у циљу очувања и заштите флоре и фауне, воде, здраве хране и сл.

САРАДЊА СА ДРУГИМ СТРАНКАМА

Циљеве утарђене овим Програмом ДПМ ће остваривати у сарадњи са другим демократским снагама. У том смислу ДПМ се сматра делом демократске структуре, коју чине различите демократске странке, покрети, удружења и групе, невладин сектор, те бројни одбори за заштиту људских права и слобода.

Председавајући Скупштине

Демократске партије Македонаца/

Демократске партије на Македонците

Име и презиме

Марија Лазаревски

На основу чл. 26 став 5. Закона о политичким странкама и овлашћења министра државне управе и локалне самоуправе број: 021-02-600/2022-02 од 7.11.2022. године потврђујем да је примерак Програма Демократске партије Македонаца - Демократска партија на македонците идентичан примерку који се чува у списима предмета.

У Београду,

13.02.2023.

A handwritten signature in dark ink is written over a faint, circular official stamp. The signature is cursive and appears to be 'M. Stokich'. The stamp is mostly illegible but seems to contain some text around the perimeter.